ZİRVEM SAM

HAFTALIK STRATEJİK İSTİHBARAT VE JEOPOLİTİK RİSK RAPORU

RAPOR NO: 2026/W42 | DÖNEM: 12–18 EKİM 2026

Hazırlayan	Kubilay Muhammet Özdemir
Unvan	Tarih & Uluslararası İlişkiler Uzmanı
Kurum	Zirvem Stratejik Araştırmalar Merkezi (Zirvem SAM)
Kapsam	Jeopolitik risk, enerji güvenliği, küresel ticaret ve holding karar desteği

YÖNETİCİ KARAR DESTEĞİ • OSINT • RİSK & FIRSAT

1. EXECUTIVE SUMMARY — YÖNETİCİ ÖZETİ

12–18 Ekim 2026 haftasında holdingler açısından öne çıkan başlıklar; Orta Doğu'da deniz taşımacılığı güvenliği, küresel büyüme görünümü, Çin'in ihracat performansı ve Türkiye'de satış hacmi ile ciro göstergeleri arasındaki farktır.

Enerji ve deniz güvenliği: Reuters'ın 14 Ekim tarihli haberinde Hürmüz çevresinde gemilere yönelik saldırı taktiklerinin değiştiği ve ticari deniz taşımacılığının ciddi risk altında olduğu aktarıldı. 16 Ekim'de yayımlanan değerlendirmede tanker navlun oranlarının haftanın rekor seviyelerinden gerilediği, ancak bölgesel istikrarsızlığın maliyetleri yüksek tutmayı sürdürdüğü belirtildi. Bu, riskin ortadan kalktığı anlamına gelmez.

Küresel ekonomi: IMF'nin Ekim 2026 Dünya Ekonomik Görünüm raporu, küresel büyümeyi 2026 için %3,1, 2027 için %3,4 olarak öngörüyor. Orta Doğu çatışması, enerji fiyatları, kamu borcu ve yapay zekâ yatırımlarına ilişkin belirsizlikler aşağı yönlü riskler arasında.

Çin ve ticaret: Çin'in Eylül ihracatı dolar bazında yıllık %36,3, ithalatı %31 arttı. Ancak ihracat değerindeki yükseliş her üründe aynı oranda fiziksel miktar artışı demek değildir; ürün fiyatı ve bileşimi ayrı değerlendirilmelidir.

Türkiye: TÜİK'e göre Ağustos'ta ticaret satış hacmi yıllık %0,6 artarken perakende satış hacmi %10,1 arttı. Toplam ciro yıllık %31,8 yükseldi. Dış ticarette ihracat birim değeri %8,5 artarken ihracat miktar endeksi %0,4 azaldı. Nominal büyüme, reel hacim veya kârlılık artışıyla aynı şey değildir.

2. BÖLGESEL OSINT VE JEOPOLİTİK DEĞERLENDİRME

2.1 Orta Doğu ve Hürmüz Boğazı

14 Ekim tarihli Reuters haberine göre İran'ın Hürmüz çevresindeki gemilere yönelik saldırılarda yöntemlerini değiştirdiği ve tehdidin Körfez çevresindeki sulara yayıldığı bildirildi. Deniz güvenliğindeki bozulma; petrol ve LNG akışlarının yanı sıra navlun, sigorta, bekleme ve teslim sürelerini de etkileyebilir.

16 Ekim tarihli Reuters haberinde çok büyük ham petrol tankerlerinin navlun oranlarının haftanın rekor seviyelerinden gerilediği bildirildi. Bununla birlikte oranların yüksek kalması ve rota belirsizliği maliyet riskinin sürdüğünü gösteriyor. Doğrulanamayan hafta sonu geçiş sayıları rapora alınmamıştır.

HOLDİNG İSTİHBARAT NOTU (RİSK & FIRSAT):

- Körfez bağlantılı enerji, kimya, petrokimya ve lojistik girdilerinin tedarik haritasını çıkarın.
- Navlun, savaş riski sigortası, bekleme ve alternatif rota maliyetlerini birlikte hesaplayın.
- Kritik girdiler için alternatif tedarikçi ve güzergâhları önceden tanımlayın.
- Teslimat gecikmesi ve olağanüstü durum hükümlerini sözleşmelerde inceleyin.

Değerlendirme: Risk seviyesi Yüksek. Önümüzdeki 30 günlük görünüm askerî gelişmelere, geçiş güvenliğine ve diplomatik temaslara bağlıdır.

2.2 Rusya–Ukrayna Savaşı ve Avrupa Güvenliği

12 Ekim tarihli Reuters haberinde Ukrayna yönetimi, ABD Başkanı'nın duyurduğu enerji ateşkesi açıklamasına rağmen Rus saldırılarının enerji altyapısını hedef aldığını bildirdi. Ateşkesin taraflarca aynı biçimde teyit edilmemesi, enerji altyapısının güvenliği ve kış öncesi arz koşulları bakımından belirsizliği artırdı.

17 Ekim tarihli Reuters değerlendirmesi, Washington ile Kiev arasındaki gerilimin ABD desteği ve istihbarat paylaşımının geleceği konusunda soru işaretleri doğurduğunu aktardı. Bu gelişmelerin savaşın süresi ve Avrupa güvenliği üzerindeki etkisi kesin değildir.

HOLDİNG İSTİHBARAT NOTU (RİSK & FIRSAT):

- Avrupa'ya satış yapan şirketlerde enerji, gübre, metal ve lojistik maliyetleri için stres testi uygulayın.
- Rusya, Ukrayna ve bağlantılı ticaret kanallarında yaptırım uyumu ve son kullanıcı kontrollerini güçlendirin.
- Müşteri ödeme vadeleri, talep daralması ve tedarik gecikmesi senaryolarını güncelleyin.

Değerlendirme: Risk seviyesi Orta–yüksek. Gelişmeler enerji güvenliği, yaptırımlar ve dış destek dinamiklerine bağlıdır.

2.3 Çin ve Küresel Ticaret Rekabeti

Çin'in Eylül 2026 ihracatı dolar bazında yıllık %36,3 artarak 447,18 milyar dolara, ithalatı ise %31 artarak 313,65 milyar dolara ulaştı. Aylık ticaret fazlası 133,53 milyar dolar olarak açıklandı.

Önemli metodolojik not: ihracat değerindeki büyüme, fiziksel sevkiyat miktarının aynı oranda arttığını göstermez. Reuters'ın aktardığı verilerde entegre devre ihracatının değerindeki keskin yükselişe karşılık sevk edilen birim sayısının çok daha sınırlı arttığı bildirildi. Rekabet analizi değer, hacim, fiyat ve ürün bileşimini ayırmalıdır.

HOLDİNG İSTİHBARAT NOTU (RİSK & FIRSAT):

- Çinli rakipleri fiyat, kalite, ürün gamı, teslim süresi ve satış sonrası hizmet bakımından karşılaştırın.
- Fiyat rekabetinin brüt kâr marjına etkisini aylık izleyin.
- Tek ülkeye bağımlı kritik girdilerde alternatif tedarik kaynaklarını değerlendirin.
- Otomasyon ve teknoloji yatırımlarını verimlilik ve farklılaşma hedefleriyle ilişkilendirin.

Değerlendirme: Risk seviyesi Orta–yüksek. Çin'in güçlü ihracat performansı fırsat ve rekabet baskısını aynı anda doğurabilir.

2.4 Küresel Ekonomi ve Enerji Fiyatları

IMF'nin Ekim 2026 raporu küresel büyümeyi 2026 için %3,1, 2027 için %3,4 olarak öngörüyor. 2026 küresel manşet enflasyonunun %4,7'ye yükselip 2027'de %4,1'e gerilemesi bekleniyor. Tahminler rapor hazırlanırken mevcut olan veriler ve varsayımlara dayanır.

IMF, çatışmanın derinleşmesi halinde petrol fiyatlarının 2027'nin ilk çeyreğine kadar varil başına 130 dolar düzeyine çıkabileceği bir olumsuz senaryoyu değerlendirdi. Bu, gerçekleşmiş piyasa fiyatı değil, senaryo varsayımıdır.

HOLDİNG İSTİHBARAT NOTU (RİSK & FIRSAT):

- Enerji yoğun şirketlerde temel, olumsuz ve ağır stres senaryoları oluşturun.
- Kur, faiz, enerji ve navlun şoklarının işletme sermayesi ve borç ödeme kapasitesine etkisini ölçün.
- Enerji verimliliği yatırımlarının geri dönüş sürelerini güncel varsayımlarla yeniden hesaplayın.

Değerlendirme: Risk seviyesi Yüksek. Enerji arzı ve jeopolitik gelişmeler temel belirleyicilerdir.

2.5 Türkiye Ekonomisi ve Şirket Göstergeleri

TÜİK'in 12 Ekim'de yayımladığı Ağustos verilerine göre ticaret satış hacmi yıllık %0,6 artarken perakende satış hacmi %10,1 yükseldi. Toplam ciro endeksi yıllık %31,8, aylık %3,0 arttı. Ciro nominal satış değerini yansıtır; tek başına reel üretim, verimlilik veya kârlılık artışını kanıtlamaz.

TÜİK'in 13 Ekim'de yayımladığı dış ticaret endekslerine göre ihracat birim değer endeksi yıllık %8,5 artarken ihracat miktar endeksi %0,4 azaldı. İthalat birim değer endeksinin %13,7 artması, ithal girdi kullanan firmalar için maliyet baskısının takip edilmesini gerektirir.

HOLDİNG İSTİHBARAT NOTU (RİSK & FIRSAT):

- Satış tutarı ile fiziksel satış miktarını ayrı izleyin; nominal büyümeyi reel hacim artışı saymayın.
- Ürün, müşteri ve kanal bazında brüt kâr marjlarını düzenli ölçün.
- Tahsilat vadeleri, stok devir hızı ve işletme sermayesini birlikte değerlendirin.
- İhracatta birim fiyat, miktar, kur ve ithal girdi maliyetlerini aynı tabloda takip edin.

Değerlendirme: Risk seviyesi Orta–yüksek. Genel endeksler firma özelindeki performansın yerine geçmez.

3. KÜRESEL EMTİA, TİCARET VE LOJİSTİK RİSK MATRİSİ

Bölge / Sektör	Risk	30 günlük eğilim	Kritik holding aksiyonu
Hürmüz / Körfez taşımacılığı	Yüksek	Saldırı ve geçiş belirsizliği	Alternatif rota, sigorta ve tedarik planı
Rusya–Ukrayna / Avrupa	Orta–yüksek	Enerji ve yaptırım riski sürüyor	Yaptırım kontrolü, ödeme ve tedarik senaryosu
Çin kaynaklı rekabet	Orta–yüksek	İhracat rekabeti artabilir	Ürün bazlı fiyat, kalite ve hacim analizi
Küresel enerji	Yüksek	Jeopolitik şoklara duyarlı	Enerji fiyat senaryoları ve verimlilik
Türkiye iç pazarı	Orta–yüksek	Hacim ve ciro farklı yönler gösterebilir	Reel satış, marj ve tahsilat takibi
Uluslararası ticaret	Orta–yüksek	Ticaret politikaları ve maliyetler belirleyici	Pazar çeşitlendirmesi, müşteri yoğunlaşmasını azaltma

Not: Risk seviyeleri Zirvem SAM'ın analitik değerlendirmesidir; resmî kurumların standart sınıflandırması değildir.

4. STRATEJİK TAVSİYELER VE KARAR DESTEK NOTU

4.1 Tedarik zinciri güvenliği

Kritik hammadde, ara malı ve enerji girdilerinde tek tedarikçiye bağımlılığı ölçün. Alternatif kaynakları fiyat kadar kalite, teslim süresi, finansal dayanıklılık ve ülke riski açısından da değerlendirin.

4.2 Lojistik ve sigorta yönetimi

Körfez bağlantılı sevkiyatlarda navlun, sigorta, aktarma, bekleme ve gecikme maliyetlerini birlikte hesaplayın. Alternatif güzergâhları kriz anında değil, önceden test edin.

4.3 Pazar ve müşteri çeşitlendirmesi

İhracatta ülke, müşteri ve distribütör yoğunlaşmasını izleyin. Yeni pazarlarda tahsilat güvenliği ve sözleşme koşullarını satış hedefiyle birlikte değerlendirin.

4.4 Finansal dayanıklılık

Kur, faiz, enerji ve navlun için temel, olumsuz ve ağır stres senaryoları hazırlayın. Nakit akışı, borç ödeme kapasitesi ve işletme sermayesini bu senaryolarla test edin.

4.5 Rekabet ve verimlilik

Çin kaynaklı rekabeti yalnızca fiyatla ölçmeyin; kalite, teslim süresi, teknoloji, satış sonrası hizmet ve toplam sahip olma maliyetini karşılaştırın.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

12–18 Ekim 2026 haftasının ana mesajı, jeopolitik risklerin operasyonel maliyet ve nakit akışı üzerinde hızla etkili olabileceğidir. Hürmüz çevresindeki deniz güvenliği enerji ve lojistik açısından en yüksek öncelikli risk olarak öne çıkmaktadır. IMF'nin görünümü küresel ekonominin büyümeyi sürdürdüğünü, ancak enerji şokları ve finansal belirsizliklere karşı kırılganlığın devam ettiğini gösteriyor.

Çin'in ihracat performansı uluslararası rekabeti artırırken Türkiye verileri satış hacmi, ciro ve dış ticaret birim değerlerinin ayrı değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Holdingler için öncelik; tedarik ve lojistik alternatiflerini hazır tutmak, enerji ve finansman risklerini senaryolaştırmak, şirket bazında reel satış ve kârlılığı ölçmek, pazar ve müşteri yoğunlaşmasını azaltmaktır.

KAYNAKÇA VE METODOLOJİ NOTU

- IMF, World Economic Outlook, October 2026 — küresel büyüme, enflasyon ve risk senaryoları (13 Ekim 2026).
- Reuters, "Iran shifting tactics to step up attacks on shipping before US vote, officials say" (14 Ekim 2026).
- Reuters, "Supertanker rates fall from record highs" (16 Ekim 2026).
- Reuters, "Trump-Zelenskiy rift threatens vital support for Kyiv" (17 Ekim 2026).
- Reuters, Çin'in Eylül 2026 ihracat ve ithalat verileri (14 Ekim 2026).
- TÜİK, Ticaret Satış Hacim Endeksi — Ağustos 2026 (12 Ekim 2026).
- TÜİK, Ciro Endeksleri — Ağustos 2026 (12 Ekim 2026).
- TÜİK, Dış Ticaret Endeksleri — Ağustos 2026 (13 Ekim 2026).

Metodoloji: Rapor açık kaynaklarda yayımlanan veriler ile Zirvem SAM'ın stratejik değerlendirmesini birleştirir. Gerçekleşmiş veri, tahmin ve olumsuz senaryo birbirinden ayrılmıştır. Risk seviyeleri analitik kanaattir; rapor yatırım tavsiyesi değildir.